

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

17. An Confessarius possit imponere pœnitenti, ut satisfactionem pro peccatis impositam applicet pro animabus Purgatorij? Et ex doctrina hujus quæstionis infertur non solum pro defunctis, sed etiam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

RESOL. XVII.

An Confessarius possit imponere penitentiam, ut satisfactionem pro peccatis impositam, applicet pro animabus Purgatorij?

Et ex doctrina huius questionis inferatur non solum pro defunctis, sed etiam pro vivis posse sacramentalem penitentiam imponi. Ex part. 9. tr. 7. & Misc. 2. Ref. 57.

§. 1. **E**Go alibi pro negatiua sententia adduxi Sancium, pro affirmatiua Turrianum: sed hæc quæstio magnos excitauit tumores inter aliquos Theologos hic Romæ existentes, & idèd nunc denudè visum est mihi illam pertractare. Dico igitur nouissimè, negatiuam sententiam Sancij, me citato, docere Bordonum in *conf. Regul. tom. 2. ref. 70. q. 4. n. 16.* vbi tenet, quòd Confessarius nullo modo imponere potest penitentiam pro satisfactione, vt recitet aliquam orationem pro animabus Defunctorum. Probat, tum quia opus satisfactorium ex Sacramento Penitentia præcisè institutum fuit pro delendis poenis debitis pro culpis, & peccatis iam remissis, & hoc ex primaria sua institutione: ergo non est credendum, ad alium finem, quàm intentum à Christo Domino in ipsamet institutione. Tum, quia Sacramenta tantum profunt recipientibus, & non aliis. Tum, quia Confessarius super penitentem nullum aliud ius habet, nisi in ordine ad salutem animæ eius: ergo illi præcipere non potest, vt orationibus impositis loco penitentia satisfaciatur, & profit aliis, neque enim penitens, quatenus penitens, neque simpliciter, vt suppono, habet debitum orandi pro mortuis hic, & nunc: ergo neque à Confessario cogi potest in tantum enim penitens subditur Confessario in quantum penitens est; cum extra hunc actum, quandoque penitens sit aliunde Superior Confessarij; sub ratione autem penitentis nihil debet mortuis, sed tantum sibi ipsi; aliter eadem difficultas moueri posset fauore viuorum. Neque valet distinctio Turriani, quòd Confessarius possit imponere satisfactionem pro mortuis ex ea parte, qua opus spectatur ex parte operantis: quia vt sic, hoc tantum se tenet ex parte ipsius penitentis, & Confessarius imponendo satisfactionem iniungit id solum, quòd deest ad perfectionem, & complementum Sacramenti; consequenter satisfactio per suam potestatem ordinatur tantum ad opus operatum, & ad partem sacramentalem. Vel dicas, huiusmodi considerationes se tenere tantum ex parte penitentis, quatenus subiectum est huius Sacramenti; consequenter Confessarium in penitentia iniungenda non posse recedere à natura Sacramenti, cuius finis est, vt totum opus, tam ex parte operati, quàm operantis solum proficiat ipsi penitenti. Deinde quandoque satisfactio ex parte operantis in peccato mortali nihil prodest, consequenter saltem in eo casu mortuis frustratoria est. Demum opus operantis, vt quid minoris conditionis, accessorie dependet ab opere operato, & per ipsum regulatur: ergo soli penitenti potest prodesse, sicut opus operatum. Et hæc omnia docet Bordonus loco citato, qui citat Philippum à Cruz, à me antea adductum, cui adde Vegam in *Summa, tom. 2. c. 6. q. 4. cas. 4.*

Alibi in duabus Ref. præteritis, & in Ref. seq. & in tom. 8. tr. 10. ex Ref. 14. lege doctrinam §. vlt. signanter ad mediū, vers. Vnde.

2. Sed sententiæ affirmatiuæ non defunt alij Doctores, præter Turrianum, pro qua aduertendum primò, in opere quolibet bono in gratia factò tria reperiri, videlicet, meritum, satisfactionem, & impetrationem, meritum alicuius portiois gloriæ, satisfactionem poenæ peccatis debitæ, & impetrationem beneficij alicuius à Deo. Secundò, in opere satisfactorio in penitentiam à Sacerdote imposito, du-

damento es, porque la tal satisfacion fue dada imprudentemente, y el Confessor no tiene autoridad para imponer penitencias indiscretas, y siendo la penitencia fuera de razon, no tiene el penitente obligacion a cumplirla, como enseña la comun, y trata muy bien Villalobos. Esta doctrina mas en particular resuelue Vega y Pedraza, y entre algunos auiso que da al Confessor, pone estar por esenciales, y refiere los que mas hazen al intento, y a la letra dize Pedraza, Algunos dan en penitencia, que no buelua a caer en tal culpa; y otros, que si cayeren en ella, que sean obligados a hazer tal cosa; de lo qual se ha de guardar mucho el Confessor, porque esto es armar lazo al que va suelto. Otros que rezan tal cosa por las almas del Purgatorio, y es descuidado, porque la penitencia se da para satisfacer por si y no por otro, &c. La qual doctrina patrocina tambien el Doctor Iuan Sanchez con agudeza, y parece cosa dura, que dexiendole Pedro mil Ducados, y queriendo pagarlos por si para que desse modo quede desobligado y libre, se le premia a que aquella cantidad pague por Antonio que los dene a Marcos, y que por esso el tal Pedro, queda con la carga y obligacion de pagar: assi al presente dene vno pagar segun los pecados cometidos pena como de vn año en purgatorio, debesele aplicar penitencia saludable para que quede desobligado. Llega el confessor, y mandale que satisfaga por otro, ò por otros que estan en penas, y assi queda el tal penitente cargado con aquella obligacion, que a no satisfacer el por otro camino, saliendo desta vida con ella, es fuerza la pague en el penitencio, y assi se aduertia y note, que ni misiss, ni oraciones, ni limonas las aplique el Confessor quando confessa a alguno, y le quiere imponer la penitencia por las animas, sino por el mismo penitente que es quien ha de satisfacer, como dize muy bien el Doctor Iuan Sanchez. Ita ille. Verum pro affirmatiua sententia in dicta resolut. adduxi Turrianum tract. de Penitent. disputatione trigesima septima, dub. 4. & quia Codex rarus est, ponam hic per extensum eius verba, sic enim ait. Recentiores aliqui ausi sunt dicere hoc non esse licitum, & probant: quia opus illud est pars Sacramenti, & fructus eius est ipsi penitenti, qui recipit Sacramentum. Mihi placet primo, satisfactionem, vt habet effectum ex opere operato, non posse pro alio offerri, vel alteri applicari: quia effectus Sacramenti ex institutione Christi datur recipienti Sacramentum. Secundò existimo, satisfactionem, qua respondet operi poenali, ex opere operantis posse pro altero offerri, & alteri applicari, quia hæc non respondet soli recipienti sacramentum, neque talis est institutio, neque fundamentum ad dicendum esse talem institutionem. Tertio existimo, opus poenale posse imponi penitenti cum obligatione, vt satisfactionem ex opere operantis offerat pro anima purgatorij; nihil est enim quod hoc impediatur. Ratio verò contraria opinionis solum probat, effectum ex opere operato non posse pro alio offerri. Et hæc sententia est in vsu apud doctissimos homines quos ego agnosco. Dices, illud potest esse pars Sacramenti, ergo non potest pro altero offerri. Ratio est, illud opus, vt habet effectum vt partem Sacramenti, non posse pro altero offerri, bene tamen vt habet effectum ex opere operato. An verò contraria opinio recentiorum habeat probabilitatem, dicam in censura Theologia. Ita Turrianus. Sed vtramque sententiam probabilem esse ego existimo.

plicem satisfactionem reperiri: alia est ex opere operato, quæ respondet operi, quæ sacramentale est, & virtute Sacramenti elevatur: alia est ex opere operantis, quæ respondet operi, & æstimationi eius, iuxta hominis feruorem, & charitatem.

3. Hoc supposito, aſſerit contra Sancium Petrus Marchant. in *Tribun. Sacrament. tom. 1. tract. 6. tit. 3. quest. 5.* quod fructus satisfactionis in pœnitentia imposita ex opere operantis procedens, potest applicari fidelibus defunctis, etiam de mandato Confessarij, cui acquiescere debet pœnitens. Et hoc est, quod antiquæ praxes pœnitentiarij indicat: habent enim illa opera, præter bonitatem propriam, quandam charitatis diffusionem, qua homo pro peccatis suis satisfaciens, etiam ad proximum diffunditur. Ex. gr. do elemosynam pauperi: per istud opus, & mea peccata redimo, & proximi indigentia consulo. Sic in sanctificationis pœnitentiis imponit Confessarius Sacerdoti pœnitenti, ut pro defunctis celebret tres Missas; Sacerdos illas celebrans sibi acquirit portionem, quæ ex vi sacrificij ipsi celebranti ex opere operato debetur; & portionem, quæ ex vi operis per Sacramentum pœnitentiæ elevatur, oritur: fructum autem Missæ, qui cæteris, pro quibus celebratur, applicari solet, tenetur ex vi præcepti Confessarij applicare defunctis. Quod & clarissime exemplificatur de pœnitente, qui tenebatur Officium Defunctorum pro defuncto certo tempore legere, & non legit, si Sacerdos illi pro pœnitentia illud legendum imponit, absque alia pœnitentia. Certum primò est, pœnitentiam priori obligationi per hoc satisfacere. Secundò, certum est, Officium illud Defunctorum sic ex priori obligatione impositum, defuncto prodesse, quia ad illud prius habebat ius. Tertio, certum est, pœnitentem per hoc, sacramentalem pœnitentiam implere, & cum sacramentalis pœnitentia ex opere operato partem pœnæ debitæ pro peccatis diminuat, consequenter dicendum est, illam diminutionem pœnitenti deberi. Ex his patet responsio ad rationem in contrarium propositam.

4. Et ideo hanc etiam sententiam ex aliis rationibus, me citato, tenet etiam sapientissimus Pater Amicus in *Chr. Theolog. tom. 3. disput. 16. sect. 5. dub. 3. num. 63.* ex eo, ait ipse [quod pœnitentia sacramentalis inungatur pœnitenti pro remissione pœnæ alterius, non desinit esse pars Sacramenti: ergo licitum erit ad hunc finem imponere. Antecedens probatur: quoniam, ut sit pars Sacramenti, sufficit, ut virtute clauum elevetur ad conferendum effectum ex opere operato, quem semper operabitur, siue imponatur pro remissione pœnæ ipsius pœnitentis, siue alterius. Confirmatur: quia, sicut potest effectus impetrationis Sacramenti applicari alij; ita & remissio pœnæ. Ex his inferitur, non solum pro defunctis, sed etiam pro vivis posse sacramentalem pœnitentiam imponi.

5. Dices: Claves sacramentales non se extendunt ultra spheram suæ virtutis: sed virtus clauum non se extendit ultra bonum pœnitentis, in ordine ad quod sunt datæ claves Sacerdoti. Respondetur, distinguendo minorem: virtus clauum non se extendit immediate ultra bonum pœnitentis, concedo; mediate nego. Etenim per pœnitentiam applicandam defunctis immediate procuratur bonum ipsius pœnitentis, dum eius morbo medetur, qui fortasse contra iustitiam, vel charitatem deliquit in defunctos; mediate verò bonum defunctorum.

6. Ex dictis patet ad fundamentum oppositæ sententiæ. Nam ex eo, quod pœnitentia imponatur applicanda defunctis, non tollitur, quin possit, saltem per modum medelæ, vel cautelæ, prodesse pœnitenti; ac proinde in tali casu Sacramentum suo fine non

frustraretur. Non inficior tamen, tunc sacramentalem satisfactionem, quoad proprium suum effectum remittendi pœnam ex opere operato, non prodesse pœnitenti; sed defunctis: verum hoc nihil obstat: nec repugnat Sacramento Hucusque Pater Amicus, quæ tamen omnia secundum eum mentem dicta esse volo.

7. Et tandem hanc sententiam affirmatiuam docet etiam Cardinalis de Lugo de *Sacrament. Penitentia, disput. 25. num. 64.* Pellizarius de *Mon. cap. 10. sect. 3. num. 211.* & Caltrus Palauus *tom. 4. tract. 2. disp. 2. ca. punct. 21. num. 3.* Concedunt namque Sacramentum Penitentia ad delenda peccata pœnitentis, tam quoad culpam, quam pœnam institutum esse; sed inde non inferitur, orationes pro animabus Purgatorij applicandas effectum in pœnitente habituras non esse: habent quidem effectum ex opere operato, & virtute Sacramenti, qui à pœnitente animabus Purgatorij communicari non potest; tamen illis communicet effectum, seu satisfactionem, illis orationibus correspondentem, quatenus ab ipso procedunt: qui effectus est omnino distinctus, & separabilis ab effectu, & satisfactione, quem illæ orationes habent, quatenus à Confessario sunt iniunctæ, & pars Sacramenti pœnitentiæ constituta. Et ideo ex his omnibus ego prorsus huic posteriori sententiæ affirmatiuæ adhæreo. Puto tamen maturè procedendum in censurando priorem sententiam Sancij.

RESOL. XVIII.

An opinio aliquorum aſſerentium Confessarium non posse imponere pœnitentiam pro animabus Purgatorij sit improbabilis?

Et obseruatur primo sæpius Confessarios excusari à culpa imponentes leues pœnitentias in confessionibus ratione illius clausule: Passio Domini nostri &c. quamuis essentia absolutionis consistat in his verbis. Absoluo te?

Secundo posse pœnitentem commutare pœnitentiam in postam in melius.

Tertio, tunc dilationem pœnitentiæ grauis esse nimiam, quando differitur post tertium diem, ab impositione pœnitentiæ.

Sed tandem queritur, an si tempus implendi pœnitentiæ à Confessario non sit præfixum, possit pœnitentia ad annum differri? Ex part. 11. tractat. 8. & Misc. 8. Refol. 26.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Turrianus in *selectis cent. 1. Theol. dub. 1. in fine.* Sed si hæc censura esset vera ferret non solum Sancium, Vegam, Bordonum, & alios, sed etiam ex sua Societate virum doctum Andream Mendo in *Apendice ad Bullam Cruciatæ disputat. 4. capit. 8. num. 62.* vbi sic ait: Consequentior mihi videtur opinio Ioannis Sancij, negans, posse pœnitentias à confessario iniungi applicandas pro animabus Purgatorij; Et saltem assero, et si confessarij sententiæ oppositæ conformetur; in praxi raro esse eas pœnitentias iniungendos quia par est, consulere ipsi pœnitenti, & conari, ut pœnæ ab ipso debitæ minuatur: tum quia pœnitentes iudicant, per opera iniuncta, quæ adimplent pro suis culpis, satisfieri, nec obstat eam applicationem pro defunctis: atque adeo, si agnoscerent, nihil à se solui pro pœnis debitis, forsan id ægrè ferrent, & se deceptos putarent. Quæ omnia vitari congruum apparet. Ita Mendo.

2. Sed ego difficulter sequor Turrianum minus pronum ad censurandas opiniones, ideo quicquid sit de probabilitate huius sententiæ, ego pluries contra-